

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

11 квітня 2019 року

м. Ужгород

№ 57/20-рк/к

ПП «Прополіс»
вул. Моріца Жигмунда, 69,
с. Кідьош, Берегівський район,
90243

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист від недобросовісної
конкуренції

Закарпатським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) проведено дослідження ринку виробництва та реалізації макаронних виробів, за результатами якого встановлено.

Приватне підприємство «Прополіс» (надалі – ПП «Прополіс») здійснює свою діяльність на підставі Статуту, затвердженого власником і засновником підприємства, зареєстрованого державним реєстратором Берегівської районної державної адміністрації 03.02.2005 року, реєстраційний номер 13091050001000035.

ПП «Прополіс» є юридичною особою, веде самостійний баланс, має розрахункові рахунки в банківських установах, печатку зі своїм найменуванням та інші реквізити.

Місцезнаходження юридичної особи: вул. Моріца Жигмунда, 69, с. Кідьош, Берегівський район, 90243.

Ідентифікаційний код юридичної особи: 19107982.

Основними видами діяльності ПП «Прополіс» за КВЕД є:

- 10.71 Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання;
- 10.73 Виробництво макаронних виробів і подібних борошняних виробів (основний);
- 10.84 Виробництво прянощів і приправ;
- 10.89 Виробництво інших харчових продуктів, не віднесених до інших угруповань.

Виходячи з вищезазначеного, ПП «Прополіс» є суб'єктом господарювання в розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

ПП «Прополіс» розпочав виробництво продукції «Вироби макаронні» із написом «ДОМАШНЄ ТІСТО» з лютого 2000 року.

ПП «Прополіс» виготовляє 28 видів макаронної продукції із написом Вироби макаронні «ДОМАШНЄ ТІСТО» різного фасування - 250 г., 500 г., 1 кг.

Виробництво продукції «Вироби макаронні» здійснюється відповідно до Технічних умов Вироби макаронні «Домашнє тісто» ТУ У 19107982.001-99 (зі змінами № 1- 6), ТІ ТУ У19107982.001-99, висновків державної санітарно-епідеміологічної експертизи Закарпатської обласної санітарно-епідеміологічної станції від 31.01.2000 № 272/05 та від 03.02.2000 № 621.

ПП «Прополіс» з 1 червня 2018 року здійснює виробництво та реалізацію 6 видів продукції Вироби макаронні з написами «ДОМАШНЄ ТІСТО» та «Шановний споживач! Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» та переклад угорською мовою «Tisztelt vásárló! Ön egy házikészítésű tésztát vásárolt. Köszönjük a vásárlást!» розфасовкою 1 кг.

Відділенням проведено аналіз оформлення упаковки продукції «Вироби макаронні «ДОМАШНЄ ТІСТО» Фігурні-спіралі фасовані» виробництва ПП «Прополіс». (Фотокопія упаковки 1).

Зовнішній вигляд упаковки продукції «Вироби макаронні «ДОМАШНЄ ТІСТО» Фігурні-спіралі фасовані», виробництва ПП «Прополіс» має такий вигляд: у верхній частині лицьової сторони упаковки (паketу з полімерної прозорої плівки) по центру розташовано напис на угорській мові великими літерами HÁZI TESZTA, виконаний у коричневому кольорі, нижче меншим шрифтом червоного кольору розміщено напис figurás – orsó tészta. Під написами на коричневому фоні зображення бджолиних сотів червоного кольору з написом propolis та зображення тарілки з макаронами, під якою великим шрифтом золотистого кольору зазначено напис великими літерами KIDJOSHKSKE.

У центральній частині лицьової сторони упаковки білим кольором з відтінюванням коричневого розміщено напис «вироби макаронні», нижче великим шрифтом коричневого

кольору напис «ДОМАШНЄ ТІСТО», ще нижче червоним кольором зазначено напис «фігурні - спіралі фасовані» та маса (вага) 1 kg е, під яким коричневим кольором поширюється інформація ТУ У 19107982.001-99.

У нижній частині лицьової сторони упаковки на коричневому фоні зображення бджолиних сотів червоного кольору з написом propolis зазначено напис жовтим кольором «Шановний споживач! Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» та переклад угорською мовою «Tisztelt vásárló! Ön egy házikészítésű tésztát vásárolt. Köszönjük a vásárlást!».

Аналогічний напис на упаковках продукції розфасовкою 1 кг містять виробу макаронні: «Трубчаті-рожки кручені «рифлені фасовані», «Трубчаті-рожки тонкі «рифлені фасовані», «Фігурні – ракушки (мушля)», «Трубчаті-рожки рифлені фасовані», «Трубчаті-перо рифлені фасовані».

Тобто, потенційні споживачі, внаслідок способу оформлення упаковки, а саме нанесення напису «ДОМАШНЄ ТІСТО» та зазначення у нижній частині лицьової сторони упаковки напису «Шановний споживач! Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» та переклад угорською мовою «Tisztelt vásárló! Ön egy házikészítésű tésztát vásárolt. Köszönjük a vásárlást!», можуть бути введені в оману щодо смакових та споживчих властивостей макаронних виробів чи способу його виробництва.

Замовником упаковок продукції Вироби макаронні «ДОМАШНЄ ТІСТО» Фігурні-спіралі фасовані є ПП «Прополіс».

Розробником оригінал-макета етикетки продукції «Вироби макаронні «ДОМАШНЄ ТІСТО» Фігурні-спіралі фасовані» є ФОП Рябіков О.А..

Виробником упаковок продукції є ТОВ «ІТАК» (м. Київ) згідно з договором поставки № 13 від 19.01.2017 року, укладеного з ПП «Прополіс».

Відповідальність за інформацію, яка розміщена на упаковці продукції з написом «Вироби макаронні «ДОМАШНЄ ТІСТО» та «Шановний споживач! Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» несе ПП «Прополіс» (лист від 06.03.2019 № 7).

При реалізації продукції - виробів макаронних ПП «Прополіс» використовує товарний знак «KIDJOSHSKE», що підтверджено свідоцтвом на знак для товарів і послуг № 225288, яке зареєстроване в Державному реєстрі свідоцтв України на знаки для товарів і послуг 10.04.2017 року.

За інформацією ПП «Прополіс» (лист від 06.03.2019 № 7), підприємство здійснює реалізацію продукції «Вироби макаронні «ДОМАШНЄ ТІСТО» на території Закарпатської області за договорами на постачання через: ТзОВ «Закарпатська продовольча компанія» (м. Мукачево), ТзОВ «Маркет Рітейл» (м. Мукачево), ТзОВ «Дастор-Ужгород» (м. Ужгород), ТзОВ «Ужгород П.С.Ю.» (м. Ужгород), ТзОВ «Фудком» (м. Ужгород).

Обсяг реалізації продукції - виробу макаронні із зазначенням на упаковці написів «ДОМАШНЄ ТІСТО» та «Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» та переклад угорською мовою «Tisztelt vásárló! Ön egy házikészítésű tésztát vásárolt. Köszönjük a vásárlást!», становив протягом червня-грудня 2018 року 14073,00 кг на суму 189629,07 грн. без ПДВ.

Основні вимоги до етикетування харчових продуктів визначені Законом України «Про безпечність та якість харчових продуктів», «Технічним регламентом щодо правил маркування харчових продуктів», затвердженим Наказом Держспоживстандарту України № 487 від 28.10.2010 (надалі - Технічний регламент) та ДСТУ 4518-2008 «Продукти харчування. Маркування для споживачів. Загальні правила» (далі – ДСТУ 4518-2008).

Пунктом 4.1. ДСТУ 4518-2008 визначено, що не дозволяється в маркування продукту вводити інформацію щодо переваги цього продукту у порівнянні з аналогічним харчовим продуктом.

Пунктом 4.5.1.1. ДСТУ 4518-2008 визначено, що назву продукту складають, як правило, з декількох слів, вона має бути зрозумілою для споживача, конкретно та правдиво

характеризувати продукт, розкривати його природу, походження, давати змогу вирізнити даний продукт від інших. Всі слова, які входять до складу знаків для товарів, загальної та власної назви харчового продукту, що наносять на споживчу тару, етикетку, контретикетку, кольєретку, ярлик, листок-вкладиш повинні бути однаковими за розміром та кольором шрифту, при цьому мінімальна висота літер має бути не меншою ніж 5 мм.

Пунктом 4.5.1.6 ДСТУ 4518-2008 визначено: «Не дозволено у назві харчового продукту зазначати, що він є продуктом типу іншого відомого продукту, надавати харчовим продуктам назви, які вводять споживача в оману відносно природи походження харчового продукту».

Разом з тим слід зазначити, що з 01.01.2018 року ДСТУ 4518-2008 втратив чинність, проте на момент введення ПП «Прополіс» в обіг на територію України, продукції «Вироби макаронні «ДОМАШНЄ ПІСТО» (за інформацією, наданою підприємством з лютого 2000 року) зазначене ДСТУ 4518-2008 було чинне. А отже, ПП «Прополіс» при введенні в обіг Продукції на території України, мало керуватись чинними нормативно-правовими актами, законодавством України, а також ДСТУ 4518-2008.

Відповідно до пункту 3 Технічного регламенту маркування – це усі слова, описи, знаки для товарів і послуг, назва марки, зображення чи символи, що стосуються харчових продуктів і розміщені на будь-якій упаковці, етикетці (стікері), споживчій тарі, контретикетці, кольєретці, ярлику, пробці, листку-вкладиші, документі, повідомленні, інших елементах упаковки, що супроводжують чи належать до цього виду харчових продуктів.

Згідно з пунктом 5 Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів, маркування харчових продуктів та спосіб, яким його виконують, не повинні вводити в оману споживача стосовно: характеристик харчового продукту, зокрема його природи, ідентичності, властивостей, стану, складу, кількості, часових характеристик придатності (зберігання), походження, способу виробництва чи одержання; повідомлення щодо особливих властивостей харчового продукту, хоча всі подібні продукти мають такі самі властивості.

Пунктом 6 Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів визначено, що вимоги до маркування харчових продуктів повинні забезпечувати надання споживачу необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про харчовий продукт.

У маркуванні, оформленні, рекламуванні харчових продуктів забороняється використання будь-якої інформації, яка вводить в оману споживача або містить інформацію щодо властивостей харчового продукту, яких у нього немає.

Пунктом 7 Технічного регламенту передбачено наступне.

Назва харчового продукту повинна бути зрозумілою для споживача, конкретно та точно характеризувати продукт, розкривати його природу, походження, надавати можливість відрізнити певним вид харчового продукту від інших аналогічних видів харчових продуктів.

Назва харчового продукту може бути доповнена комерційною (фірмовою) назвою, яка може бути зазначена літерами латинської абетки та/або знаком для товарів і послуг.

Комерційна (фірмова) назва продукту не характеризує продукт, його властивості, проте дає змогу відрізнити його від інших аналогічних продуктів, близьких за складом і органолептичними показниками.

Комерційна (фірмова) назва та знак для товарів і послуг не можуть замінити назву харчового продукту.

Великий тлумачний словник сучасної української мови Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004.- 1440 с., що рекомендований Міністерством освіти і науки України (лист № 1/11-4450 від 26.11.2001 р.) містить тлумачення слова «Домашній» (стор. 237). Домашній,-я, -є - 1. прикм. до дім 2.3.//Стос. до дому. Який виконується дома.// Який не купується, а виготовляється дома.

Виробництва виробів макаронних в Україні здійснюється відповідно до ДСТУ 7043:2009 «Вироби макаронні».

Відповідно до Технологічної Інструкції на виробництво Виробів макаронних «Домашнє тісто» затвердженої директором ПП «Прополіс» (додаток до ТУ У 19107982.001-99) для виробництва використовуються така сировина:

- борошно пшеничне вищого сорту згідно з ГОСТ 12306, ГОСТ 12307;
- яйця курячі харчові згідно ДСТУ 5028;
- порошок яечний згідно з чинним нормативним документом;
- барвник натуральний харчовий – β-каротин згідно ДСТУ 3845;
- вода питна згідно з ДСП 2.2.4-171.

Весь процес виробництва макаронних виробів ПП «Прополіс» (заміс тіста, формування виробу, сушка та пакування) здійснюється механічним способом - на лінії виробництва.

В домашніх умовах для приготування виробів макаронних не використовують яечний порошок та барвники, а весь процес виготовлення відбувається вручну (ручним способом).

Таким чином, макаронні вироби виготовленні в домашніх умовах відрізняються від продукції виготовленої на виробничих потужностях.

Для з'ясування рівня можливості введення в оману споживачів шляхом розміщення на етикетках/упаковках продукції позначень «Домашній», «По - Домашньому» в той час, як ця продукція не вироблена в домашніх умовах, було **опитано 563 особи** та отримано наступні результати.

На питання «Чи виникало у Вас враження, що продукція, яка реалізовується у торговельних мережах України, на упаковці/етикетці якої розміщено позначення «Домашнє», «По-домашньому», вироблена у домашніх умовах або умовах, наближених до них та має споживчі властивості домашніх продуктів або наближені до них?» **79, 5 % опитаних відповіли – так, 20,5 % відповіли – ні.**

На питання «При виборі продукції, чи вплинуло б на Ваш намір придбати саме продукцію, на упаковці/етикетці якої розміщено позначення «Домашнє», «По-домашньому?»» **79, 9 % опитаних відповіли – так, 20,1 % відповіли – ні.**

На питання «Чи може, на Вашу думку, продукція на упаковці/етикетці якої міститься позначення «Домашнє», «По-домашньому», яка виробляється суб'єктами господарювання на виробничих потужностях та реалізується в торговельних мережах України, мати такі ж або наближені до них споживчі властивості, як і продукція, яка вироблена у домашніх умовах?» **64,6 % опитаних відповіли – так, 34,4 % відповіли – ні.**

На питання «Чи ввело б Вас в оману наявність на упаковці/етикетці продукції, яка реалізовується у торговельних мережах України, розміщення позначення «Домашнє», «По-домашньому», якщо б Ви знали, що вказана продукція виробляється на виробничих потужностях, а не в домашніх або близьких до них умовах?» **64,5 % опитаних відповіли – так, 35,5 % відповіли – ні.**

Таким чином, позначення «Домашнє», «По-домашньому» розміщене на етикетці Товару, асоціюється у переважної більшості опитаних, саме продукцією яка вироблена у домашніх умовах або умовах, наближених до них та має споживчі властивості домашніх продуктів або наближені до них.

Тобто, розміщення на етикетках/упаковках продукції позначень «Домашнє», «по-домашньому», у той час як продукція виробляється суб'єктами господарювання на виробничих потужностях, які не мають подібних або наближених до домашніх умов та не мають таких споживчих якостей як у домашніх продуктів, може ввести в оману невизначене коло споживачів внаслідок поширення неправдивої інформації про споживчі властивості та умови виготовлення продукції через спосіб її викладення.

Відповідно до статті 21 Закону України «Про захист прав споживачів» права споживача вважаються в будь-якому разі порушеними, якщо будь-яким чином обмежується право споживача на одержання необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації

про відповідну продукцію або споживачу реалізовано продукцію, яка є небезпечною, неналежної якості, фальсифікованою, у тому числі шляхом порушення технології виготовлення.

Зазначення на упаковці макаронних виробів напису «ДОМАШНЄ ТІСТО» та зазначення у нижній частині лицьової сторони упаковки напису «Шановний споживач! Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» та переклад угорською мовою «Tisztelt vásárló! Ön egy házikészítésű tésztát vásárolt. Köszönjük a vásárlást!» підкреслює його значимість поміж іншої продукції на ринку, надає йому переваг та властивостей, яких в нього немає.

Однією з основних функцій упаковки товару є донесення інформації до відомих споживачів про товар, його властивості, виробника товару тощо.

Тобто, спосіб викладення на упаковці макаронних виробів «ДОМАШНЄ ТІСТО» інформації, що характеризує продукцію, може створювати у споживачів – потенційних покупців уявлення про те, що товар виготовлений у домашніх умовах, що може вплинути на наміри потенційних покупців щодо придбання продукту саме цього суб'єкта господарювання.

Враховуючи, що реклама стимулює зацікавленість споживача до замовлення відповідної продукції чи надання послуг, повідомлення на етикетці неправдивих відомостей могло поставити ПП «Прополіс» в більш вигідне становище та надати йому переваги над іншими суб'єктами господарювання, які здійснюють свою діяльність на такому ж ринку та дотримуються вимог законодавства. .

Разом з цим, за загальнодоступною інформацією в мережі Інтернет, з'ясовано, що на ринку виробництва та реалізації макаронних виробів, здійснюють діяльність й інші суб'єкти господарювання, тобто цей ринок є конкурентним.

Відповідно до статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, робіт, послуг цього суб'єкта господарювання.

Статтею 10bis Паризької конвенції з охорони промислової власності від 20 березня 1883р., що набула чинності для України 25 грудня 1991р. передбачено, що:

«(1) Країни Союзу зобов'язані забезпечити громадянам країн, що беруть участь у Союзі, ефективний захист від недобросовісної конкуренції.

(2) Актом недобросовісної конкуренції вважається будь який акт конкуренції, що суперечить чесним звичаям у промислових і торговельних справах.

(3) Зокрема підлягають забороні:

1. Всі дії, здатні яким би то не було способом викликати змішування відносно підприємства, продуктів чи промислової або торговельної діяльності конкурента;

2. Неправильні ствердження при існуванні комерційної діяльності, що здатні дискредитувати підприємство, продукти чи промислову або торговельну діяльність конкурента;

3. Вказівки чи ствердження, використання яких при здійсненні комерційної діяльності може ввести громадськість в оману щодо характеру, способу виготовлення, властивостей, придатності до застосування чи кількості товарів».

Отже, внаслідок зазначення на упаковці продукції напису «Вироби макаронні «ДОМАШНЄ ТІСТО» та напису «Шановний споживач! Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» інформації, про те що дана продукція виготовлена в домашніх умовах, яка не підтверджена відповідними документами, ПП «Прополіс» вводив в оману споживачів стимулюючи їх до придбання макаронних виробів саме його виробництва.

В результаті ПП «Прополіс» може отримати неправомірні переваги у конкуренції, посилюючи свою конкурентну позицію не завдяки власним досягненням, а шляхом поширення неповної інформації, що вводить в оману.

Таким чином, ПП «Прополіс» щодо оформлення в обраній спосіб упаковок продукції «Вироби макаронні», зокрема, розміщення напису «ДОМАШНЄ ТІСТО» та зазначення у нижній частині лицьової сторони упаковки напису «Шановний споживач! Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» та переклад угорською мовою «Tisztelt vásárló! Ön egy házikészítésű tésztát vásárolt. Köszönjük a vásárlást!» містять ознаки порушення, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення на етикетках Продукції інформації, яка є неправдивою, що може ввести в оману споживачів щодо її характеристик.

Відповідно до статті 20 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», вчинення дій, визначених цим Законом як недобросовісна конкуренція, тягне за собою відповідальність, передбачену цим Законом.

Згідно вимог частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, якщо вчинені дії не призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдали значних збитків окремим особам чи суспільству.

Звернень та скарг від споживачів до Відділення на дії ПП «Прополіс» не надходило, період виробництва та реалізації макаронних виробів є незначним (червень - грудень 2018 року). Тому, його дії є такими, що не призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдали значних збитків окремим особам чи суспільству.

ПП «Прополіс» листом від 06.03.2019 № 7 (вх. від 07.03.2019 № 57-01/277) на вимогу територіального відділення від 14.02.2019 № 57-02/279 повідомив, що написи «Домашнє тісто» та «Шановний споживач! Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» та переклад угорською мовою «Tisztelt vásárló! Ön egy házikészítésű tésztát vásárolt. Köszönjük a vásárlást!» з упаковок продукції буде прибраний, у зв'язку з чим звернулося до виробників упаковок ТОВ «ІТАК» (лист від 28.02.2019 № 5) та ТОВ «Папірус-Ф» (лист від 28.02.2019 № 6) про припинення друку зазначених упаковок.

Крім того, ПП «Прополіс» розроблено та затверджено зміни № 6 до ТУ У 19107982.001-99 «Вироби макаронні «Домашнє тісто»», чинні з 27.02.2019 року, зміст яких стосується зміни комерційної назви продукції «Домашнє тісто» на комерційну назву «Кідьошське тісто».

На підставі викладеного та керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», абзацом 7 пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, адміністративна колегія територіального відділення,

РЕКОМЕНДУЄ:

1. Приватному підприємству «Прополіс» (ідентифікаційний код юридичної особи 19107982) припинити дії, які містять ознаки порушення передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення на упаковці продукції «Вироби макаронні» неправдивої інформації, зокрема розміщення написів «ДОМАШНЄ ТІСТО» та «Шановний споживач! Ви придбали тісто домашнього виробництва. Дякуємо за покупку!» та переклад угорською мовою «Tisztelt vásárló! Ön egy házikészítésű tésztát vásárolt. Köszönjük a vásárlást!», без наявності відповідних підтверджуючих документів, що може ввести в оману споживачів щодо її характеристик,

усунути причини виникнення цих порушень та утриматися від вчинення подібних дій у подальшому.

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду особами, яким вони надані.

Згідно з частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій та вжиття відповідних заходів, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочинатись не буде.

Голова Відділення -
голова колегії

В. Шаленик